

PRZYRODA

NATURE

POWIAT LEGIONOWSKI
Przystań w sercu Mazowsza

Przyroda

nature

Legionowo 2019

Powiat Legionowski
Legionowo County

PRZYRODA
NATURE

Projekt i skład / Graphic design:

Monika Kosewska

Wydział Kultury i Promocji Starostwa Powiatowego w Legionowie

Opracowanie merytoryczne / Substantive study:

Hubert Macioch, Adrian Kokowicz, Magdalena Regulska

Referat Zarządzania Środowiskiem Starostwa Powiatowego w Legionowie

Wydanie albumu było możliwe dzięki fotografiom /

The album has been released thanks to the photographs of people listed below:

Moniki Bartnik

Łukasza Białasa

Jacka Biegajskiego

Krzysztofa Czarneckiego

Kingi Czerwińskiej

Iwony Drązkiewicz

Mirosława Gleba

Marcina Glińskiego

Pawła Horążego

Pawła Kozarzewskiego

Jakuba Kurowskiego

Katarzyny Leszczyńskiej

Katarzyny Łoś

Huberta Maciocha

Doroty Milerowicz

Artura Mostowskiego

Michała Naumczyka

Andrzeja Nowaka

Adama Stoczkiewicza

Łukasza Szachniewicza

Karoliny Trzaskomy

Danuty Witkowskiej

Anny Wockiej

Roberty Wróbla

Pawła Zająca

Piotra Żyły

Legionowo 2019

Copyright by Starostwo Powiatowe w Legionowie

ISBN: 978-83-951739-2-9

oraz Grupie Fotograficznej Migawki

Wydawca / Publisher:

Starostwo Powiatowe w Legionowie

05-119 Legionowo

ul. gen. Wł. Sikorskiego 11

www.powiat-legionowski.pl

Powiat Legionowski

Przyroda

nature

Szanowni Państwo,

zapraszam do odwiedzenia powiatu legionowskiego. Nasz region, chociaż bezpośrednio sąsiaduje z Warszawą, oferuje bogactwo i piękno nieskażonej, dzikiej przyrody. To również miejsce, w którym mieszka wielu utalentowanych ludzi, którzy uroki powiatu uwiecznili na fotografiach. Dzięki ich uprzejmości możemy kolejny już raz oddać w Wasze ręce album pokazujący piękno przyrody powiatu legionowskiego.

Ze względu na wyjątkowe walory widokowe i krajobrazowe okolic Jeziora Zegrzyńskiego, na większości terenu powiatu legionowskiego utworzony jest Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu. Ustanowionych jest też 10 rezerwatów przyrody. Obejmują one tereny i siedliska o naturalnym lub mało zmienionym charakterze w stosunku do naturalnego. Występują tu różnorodne formy rzeźby terenu, rozległe kompleksy leśne, grądy i łągi. W lasach, obok pospolitych gatunków roślin występują także rzadkie, np. brzoza czarna, wawrzynek wilcze łyko, przylaszczki, borówki bagienne, widłaki, chronione gatunki paprotników. Na łąkach nadnarwiańskich można spotkać stanowiska storczyków. Także fauna powiatu jest bardzo bogata, a ekologiczna czystość sprawia, że spotkać tu można tak rzadkie gatunki zwierząt, jak wilk, wydra, kilka gatunków nietoperzy, zimorodek, puchacz, żółw błotny, rzekotka drzewna, czy ropucha szara. Jedną z ciekawostek jest największe zimowisko nietoperzy w Polsce północnej i wschodniej zlokalizowane w forcie w Janówku. Imponujący jest również fakt, że na terenie powiatu ustanowiono aż 9 obszarów Natury 2000. Jest tu ponad 120 pomników przyrody, z czego ponad 50 w parku przypałacowym w Jabłonce.

Żaden opis nie zastąpi bezpośredniego obcowania z naturą, jej pięknem i bogactwem. Dlatego serdecznie zapraszam Państwa na gościnne tereny powiatu legionowskiego. Wierzę, że niniejsza publikacja przekona Państwa do tego, że warto nas odwiedzić.

Ladies and Gentlemen,

We would like to invite you to visit the Legionowo County. Although our region is neighbouring to Warsaw it offers the richness and beauty of the pure, wild nature. It is also a place chosen for their residence by many talented people, who captured the beauty of our County in their photographs. Thanks to their kindness, once again we can deliver to you an album presenting the beauty of the nature in the Legionowo County.

Due to the exceptional sightseeing and landscape values of the area surrounding the Zegrzyńskie Lake, the major part of the Legionowo County was included in the Warsaw Area of Protected Landscape. Furthermore, 10 nature reserves were established here, covering areas and habitats the natural character of which has been maintained or only slightly changed. You will find various forms of land relief here, extensive forest complexes, oak-hornbeam forests and marshy meadows. Rare plant species grow here besides common ones, including the dark-bark birch, the mezeron, liverleaf plants, bog bilberries, Lycopodiophyta, and protected species of ferns. Orchid stands are scattered in meadows on the banks of the Narew River. Furthermore, our County can boast of its very rich fauna, and its clean environment is inhabited by some very rare species of animals, including wolves, otters, several species of bats, kingfishers, the Eurasian eagle-owl, the European pond turtle, the European tree frog, and the common toad. One of the places of interest is the bat wintering site in the Janówek fort, the largest in northern and eastern Poland. It is impressive that 9 Natura 2000 protection areas were established in the County. Over 120 natural monuments are located here, over 50 of which can be found in the palace park in Jabłonna.

However, no description can replace the real pleasure of a direct contact with the nature, its beauty and richness. Therefore I invite you to the hospitable lands of the Legionowo County. I believe that this album will convince you that it is worth visiting.

Robert Wróbel

Starosta Legionowski

/ Governor of Legionowo County

zwierzęta

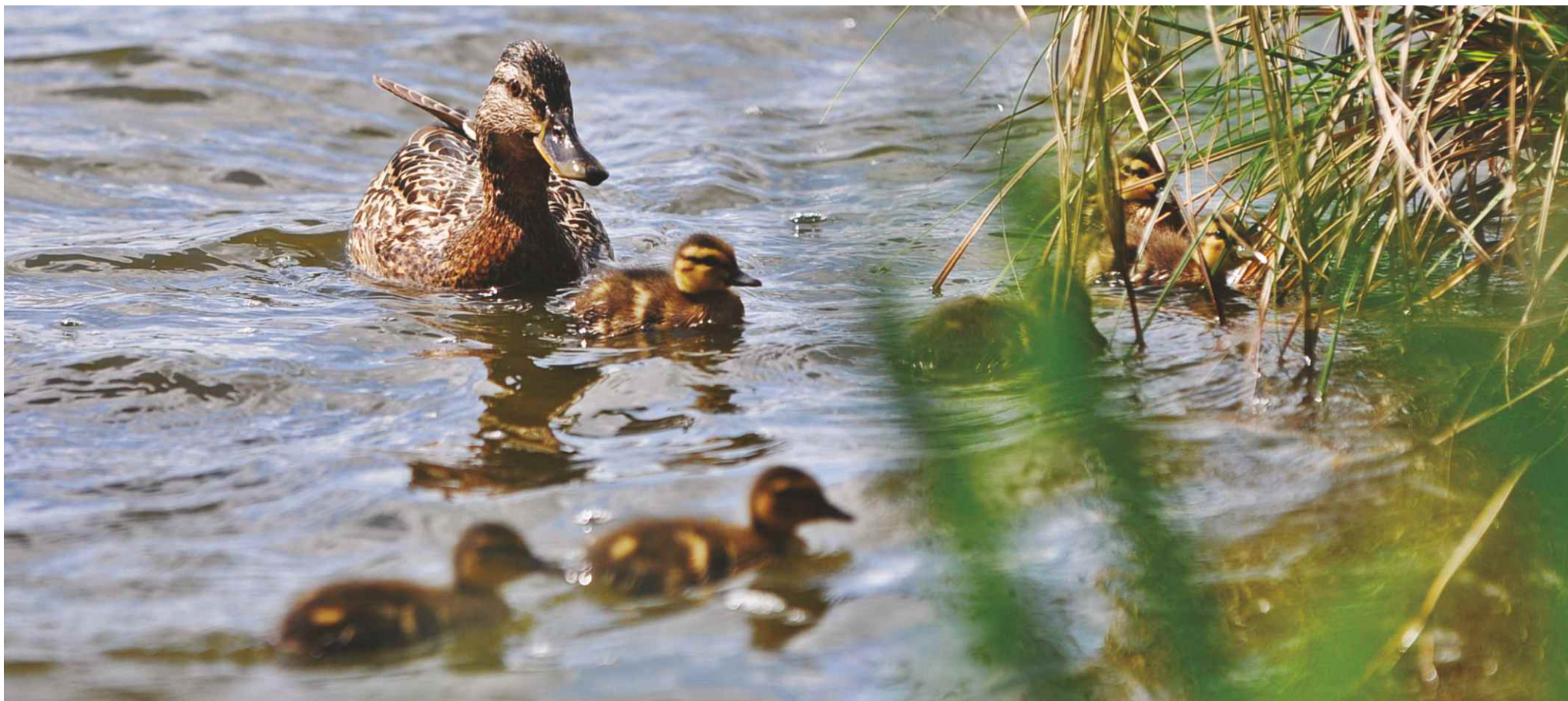
animals

PUCHACZ ZWYCZAJNY / EURASIAN EAGLE-OWL (Bubo bubo) | fot. Mirosław Gleb

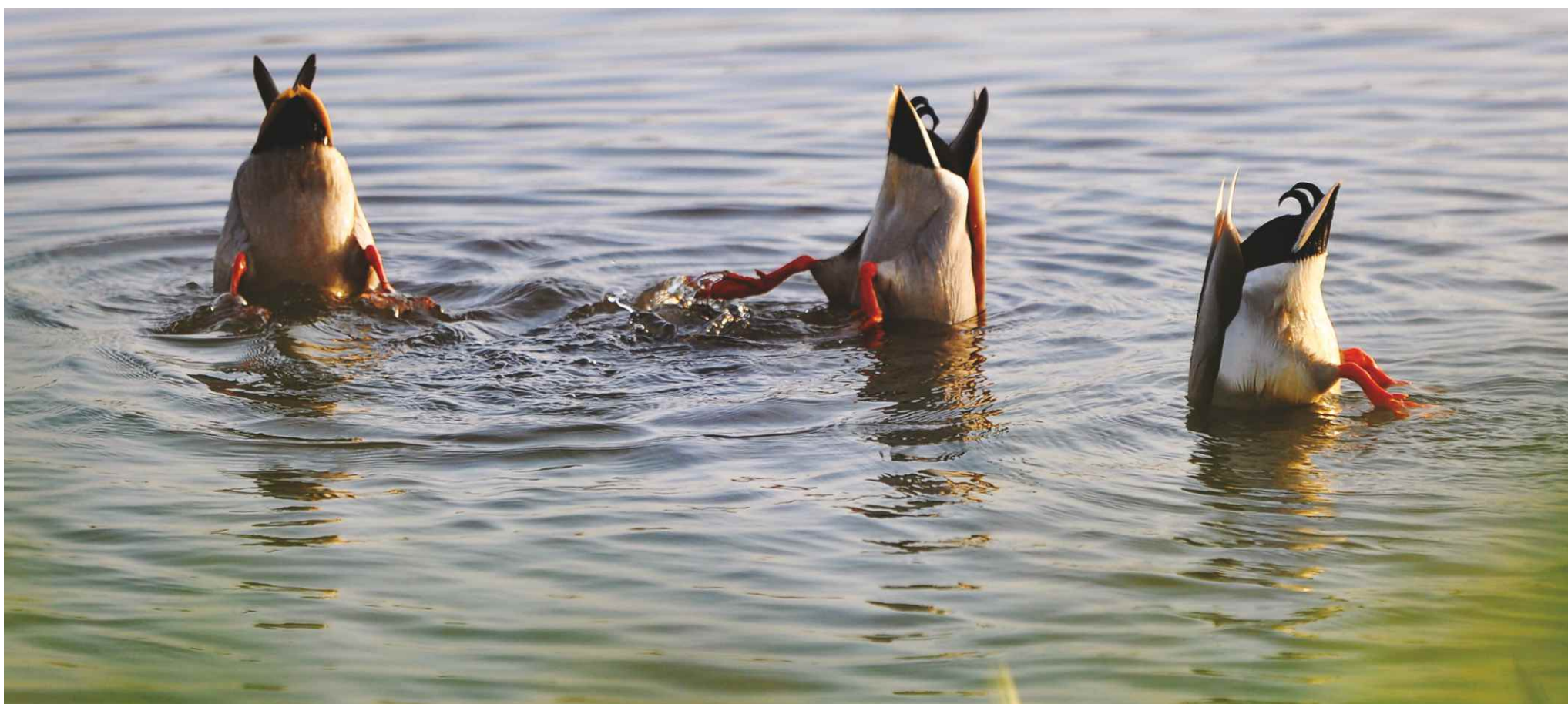
10

*Czy wiesz, że...
puchacz potrafi przekrócić głowę
o 270 stopni?*

*Did you know...
the eagle-owl can rotate its neck
a maximum of 270 degrees?*

KACZKA KRZYŻÓWKA SAMICA / FEMALE MALLARD (*Anas platyrhynchos*) | fot. Katarzyna Leszczyńska

KACZKA KRZYŻÓWKA SAMIEC / MALE MALLARD (*Anas platyrhynchos*) | fot. Katarzyna Leszczyńska

*Did you know...
in flight, both males and females are
distinguished by a characteristic white-edged blue speculum,
shining in the sunlight?*

*Czy wiesz, że...
w locie u osobników obu płci na skrzydłach wyróżnia się
charakterystyczne biało obrzeżone niebieskie lusterko,
które połyskuje w świetle słonecznym?*

GOŁĄB GRZYWACZ / COMMON WOOD PIGEON (*Columba palumbus*) | fot. Mirosław Gleb

DZIĘCIOŁ DUŻY / GREAT SPOTTED WOODPECKER (*Dendrocopos major*) | fot. Paweł Zając

Czy wiesz, że...
długość języka dzięcioła, często jest równa
długości całego jego ciała?

Did you know...
the length of the woodpecker's tongue
is frequently equal to the length of its entire body?

*Did you know...
a woodpecker strikes wood
at a speed of 25 km/h?*

*Czy wiesz, że...
dzięcioł podczas stukania w drzewo
wykonuje ruchy z prędkością 25 km/h?*

DZIĘCIOŁ DUŻY / GREAT SPOTTED WOODPECKER (*Dendrocopos major*) | fot. Mirosław Gleb

PUSZCZYK ZWYCZAJNY / TAWNY OWL (*Strix aluco*) | fot. Mirosław Gleb

DROZD ŚPIEWAK / SONG THRUSH (*Turdus philomelos*) | fot. Mirosław Gleb

GOŁĄB GRZYWACZ / COMMON WOOD PIGEON (*Columba palumbus*) | fot. Mirosław Gleb

*Did you know...
young pigeons are fed on "pigeon milk", produced from dead cells
lining the pigeon crop? It is more nourishing than human or cow milk.*

*Czy wiesz, że...
młode gołębie karmione są „ptasim mleczkiem”, powstałym z obumarłych komórek
wyścielających worek gołębia? Jest ono bardziej pożywne niż mleko kobiet czy krowie.*

KROGULEC ZWYCZAJNY / EURASIAN SPARROWHAWK (*Accipiter nisus*) | fot. Mirosław Gleb

KORMORAN ZWYCZAJNY / GREAT CORMORANT (*Phalacrocorax carbo*) | fot. Kinga Czerwińska

16

*Czy wiesz, że...
drzewa, na których gniazdują kormorany
usychają od przenawożenia gleby ich odchodami?*

*Did you know...
trees on which cormorants nest die due to over-fertilization
of the ground with the bird droppings?*

DZIĘCIOŁ CZARNY / BLACK WOODPECKER (*Dendrocopos martius*) | fot. Mirosław Gleb

*Did you know...
the black woodpecker
is the largest European woodpecker?*

*Czy wiesz, że...
dzięcioł czarny
to największy dzięcioł europejski?*

PUSZCZYK ZWYCZAJNY / TAWNY OWL (*Strix aluco*) | fot. Mirosław Gleb

KOWALIK / RED-BREASTED NUTHATCH (*Sitta europaea*) | fot. Mirosław Gleb

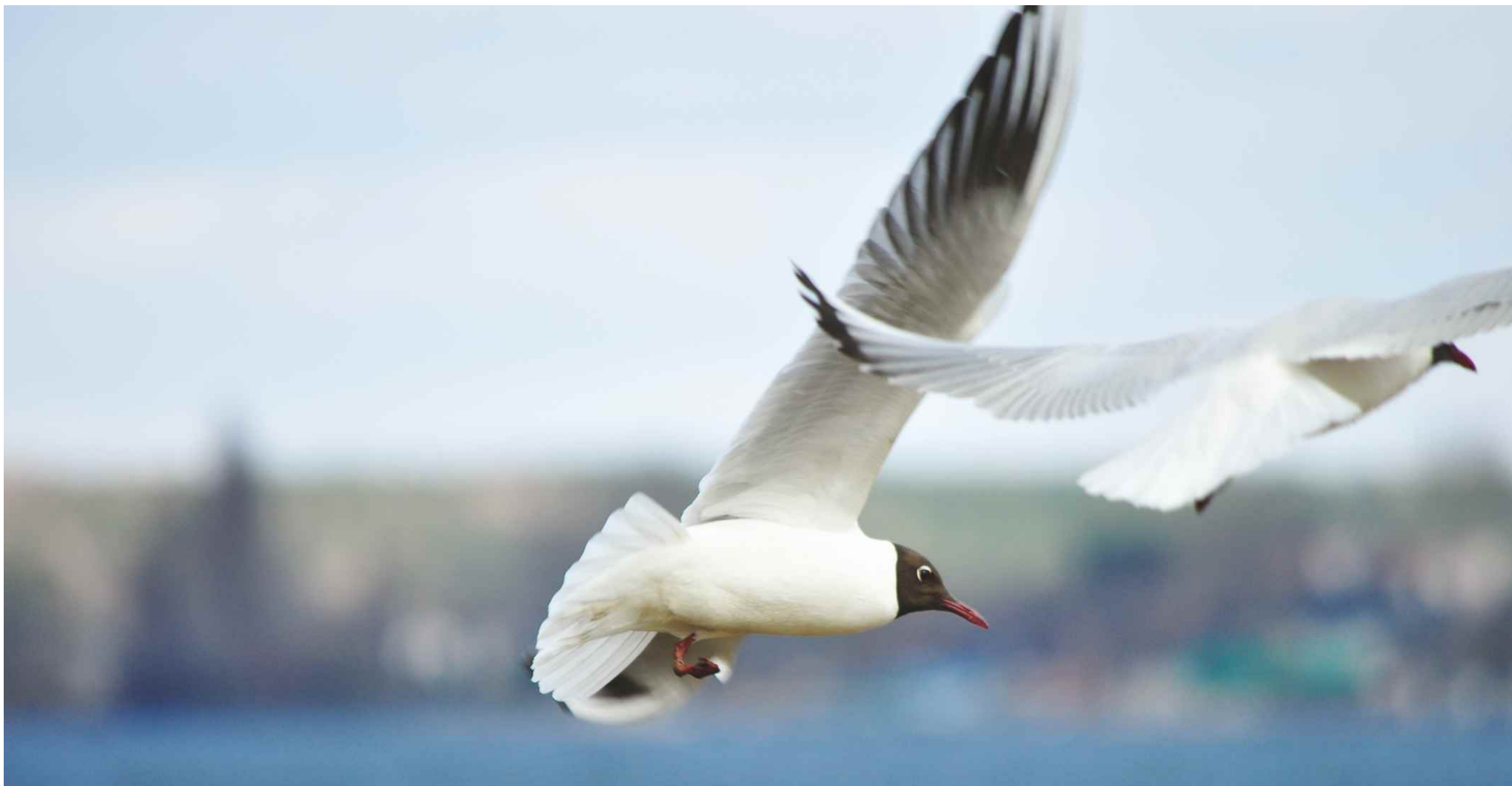
SIKORA UBOGA / MARSH TIT (*Poecile palustris*) | fot. Mirosław Gleb

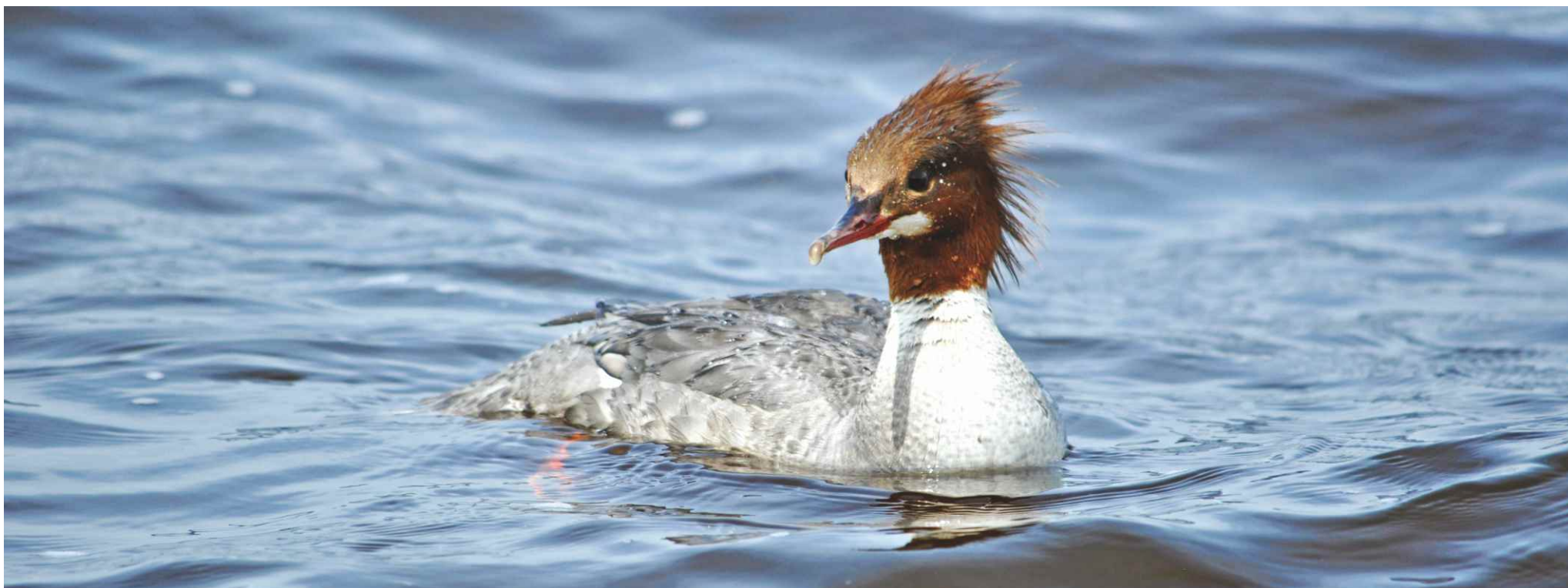
*Did you know...
all ducks think with just one half of their brain
at a given moment? Depending on the time of the day,
either their left or right hemisphere functions.*

*Czy wiesz, że...
wszystkie kaczki myślą w danym momencie
tylko połowę mózgu? W zależności od pory dnia
raz pracuje lewa, a raz prawa.*

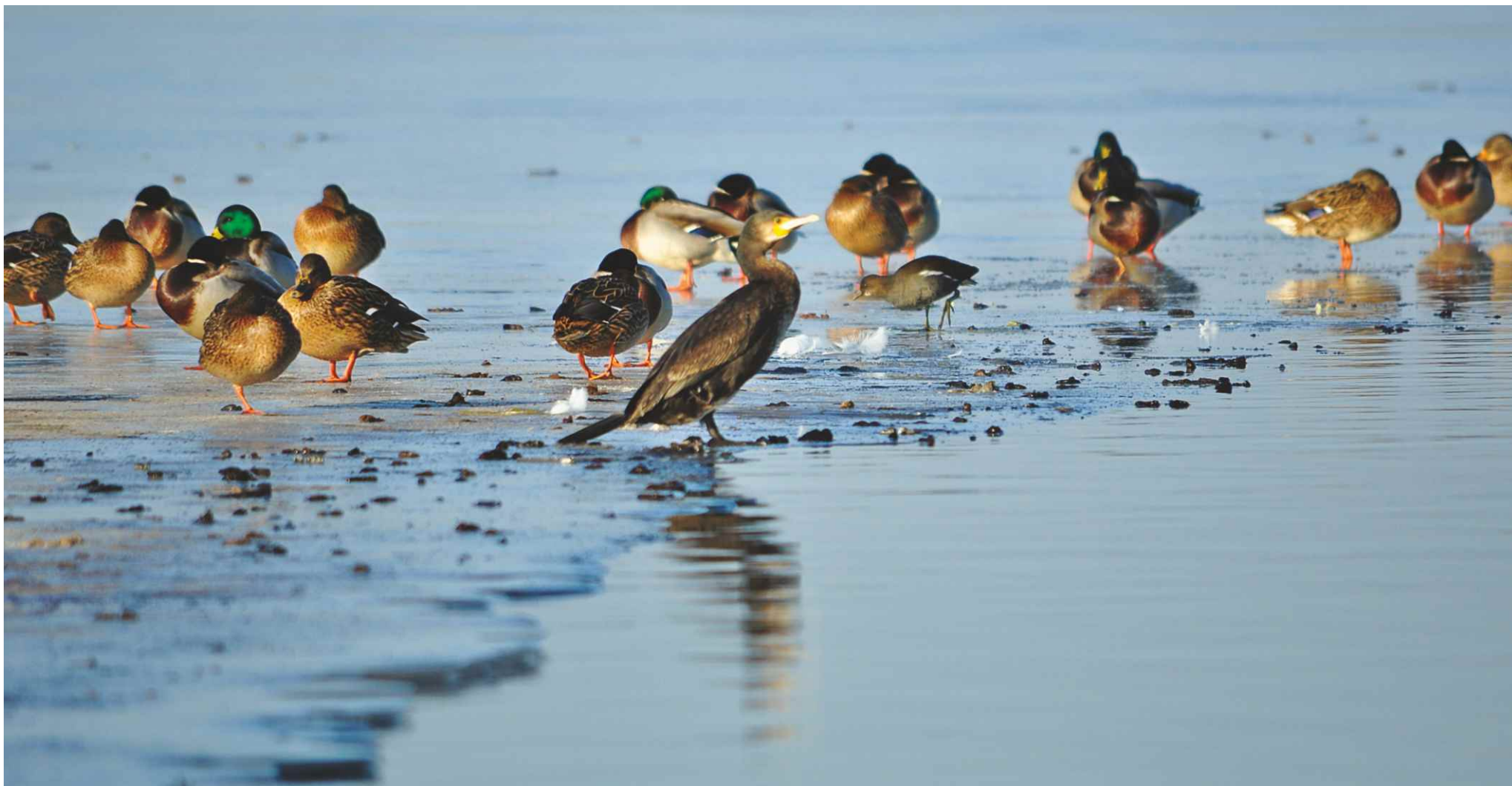
KACZKA KRZYŻÓWKA / MALLARD (*Anas platyrhynchos*) | fot. Katarzyna Leszczyńska

MEWA ŚMIESZKA / BLACK-HEADED GULL (*Chroicocephalus ridibundus*) | fot. Mirosław Gleb

TRACZ NUROGĘŚ / GOOSANDER (*Mergus merganser*) | fot. Mirosław Gleb

KACZKA KRZYŻÓWKA / MALLARD (*Anas platyrhynchos*) | fot. Mirosław Gleb

ŁYSKA ZWYCZAJNA / COMMON COOT (*Fulica atra*) | fot. Hubert Macioch

*Did you know...
the common coots have a very impetuous temperament?
Even majestic swans flee from their attack.*

*Czy wiesz, że...
łyски mają wyjątkowo porywczy temperament?
Przed ich natarciem uciekają nawet majestatyczne łabędzie.*

RUDZIK ZWYCZAJNY / ROBIN (*Erithacus rubecula*) | fot. Artur Mostowski

22

*Czy wiesz, że...
u rudzika śpiewają samiec i samica
(z przerwą w śpiewie na wychowywanie piskląt)?*

*Did you know...
both male and female robins sing
(with a break in singing for raising their chicks)?*

BOCIAN BIAŁY / WHITE STORK (*Ciconia ciconia*) | fot. Mirosław Gleb

MYSZOŁÓW / BUZZARD (*Buteo buteo*) | fot. Krzysztof Czarnecki

*Did you know...
the common buzzard builds its nest,
which reaches a diameter up to 1 m?*

*Czy wiesz, że...
myszołów zakłada gniazdo w koronie drzewa,
które osiąga średnicę nawet 1 m?*

PŁOMYKÓWKA ZWYCZAJNA / BARN OWL (*Tyto alba*) | fot. Mirosław Gleb

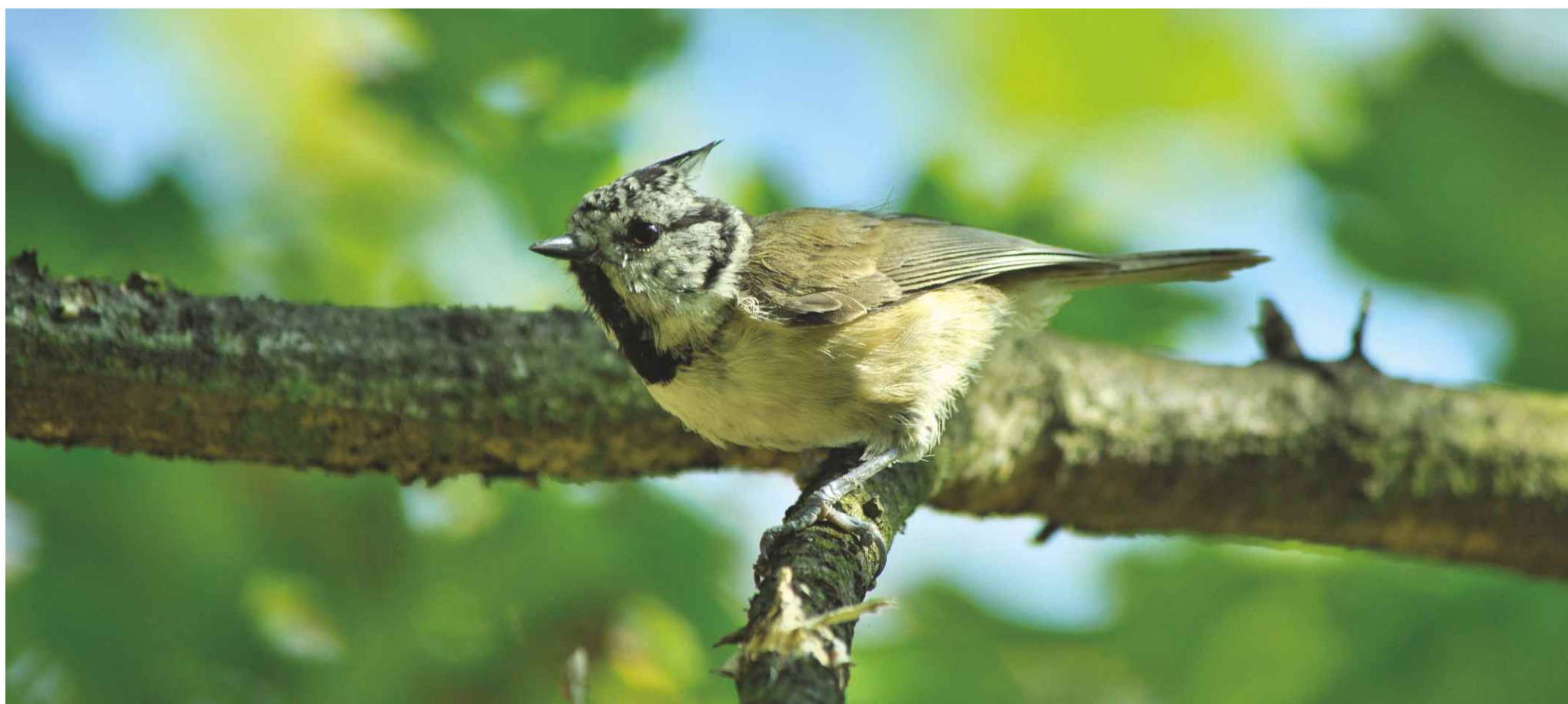
24

*Czy wiesz, że...
płomykówka zakłada gniazda w miejscach rzadko uczęszczanych
przez ludzi np. stodoły, strychy, wieże kościelne,
ruiny, stare wiatraki itd.?*

*Did you know...
the barn owl builds its nest in places rarely visited
by people, e.g., in barns, attics, church spires,
ruins, or old windmills?*

DZIERZBA GAŚIOREK / RED-BACKED SHRIKE (*Lanius collurio*) | fot. Mirosław Gleb

SIKORA CZUBATA / CRESTED TIT (*Lophophanes cristatus*) | fot. Mirosław Gleb

*Did you know...
the crested tit each year excavates a cavity
in an old rotting stump?*

*Czy wiesz, że...
sikora czubata co roku samodzielnie wykuwa dziupłę
w starym, spróchniałym drewnie?*

WRÓBEL ZWYCZAJNY / HOUSE SPARROW (*Passer domesticus*) | fot. Mirosław Gleb

26

*Czy wiesz, że...
wróbel jest typowym ziarnojadem, o czym świadczy budowa jego dzioba,
ale wiosną poluje również na owady i karmi nimi swoje młode?*

*Did you know...
the sparrow is a typical granivore, as evidenced by the structure of its beak,
but in the spring it also hunts insects and feeds them to its young?*

KWICZOŁ / FIELDFARE (*Turdus pilaris*) | fot. Mirosław Gleb

PIEĞZA / LESSER WHITETHROAT (*Sylvia curruca*) | fot. Mirosław Gleb

*Did you know...
the fieldfare is the only thrush nesting in colonies,
i.e., many pairs build their nests close to each other?*

*Czy wiesz, że...
kwiczoł, jako jedyny z drozdów, gniazduje kolonijnie
tzn. wiele par zakłada gniazda blisko siebie?*

SIKORA MODRA / BLUE TIT (*Cyanistes caeruleus*) | fot. Mirosław Gleb

28

*Czy wiesz, że...
samica sikory modrej składa od 7 – 12
nakrapianych jajeczek, które wysiaduje przez 14 dni?*

*Did you know...
a female blue tit lays 7 to 12 spotted eggs,
on which it seats for 14 days?*

MYSZOŁÓW ZWYCZAJNY / COMMON BUZZARD (*Buteo buteo*) | fot. Kinga Czerwińska

SROKA ZWYCZAJNA / MAGPIE (*Pica pica*) | fot. Mirosław Gleb

*Did you know...
magpie is one of the most intelligent birds?
Magpies are fond of bright, glowing objects.*

*Czy wiesz, że...
sroka jest jednym z najinteligentniejszych ptaków?
Sroki lubią jasne, świecące przedmioty.*

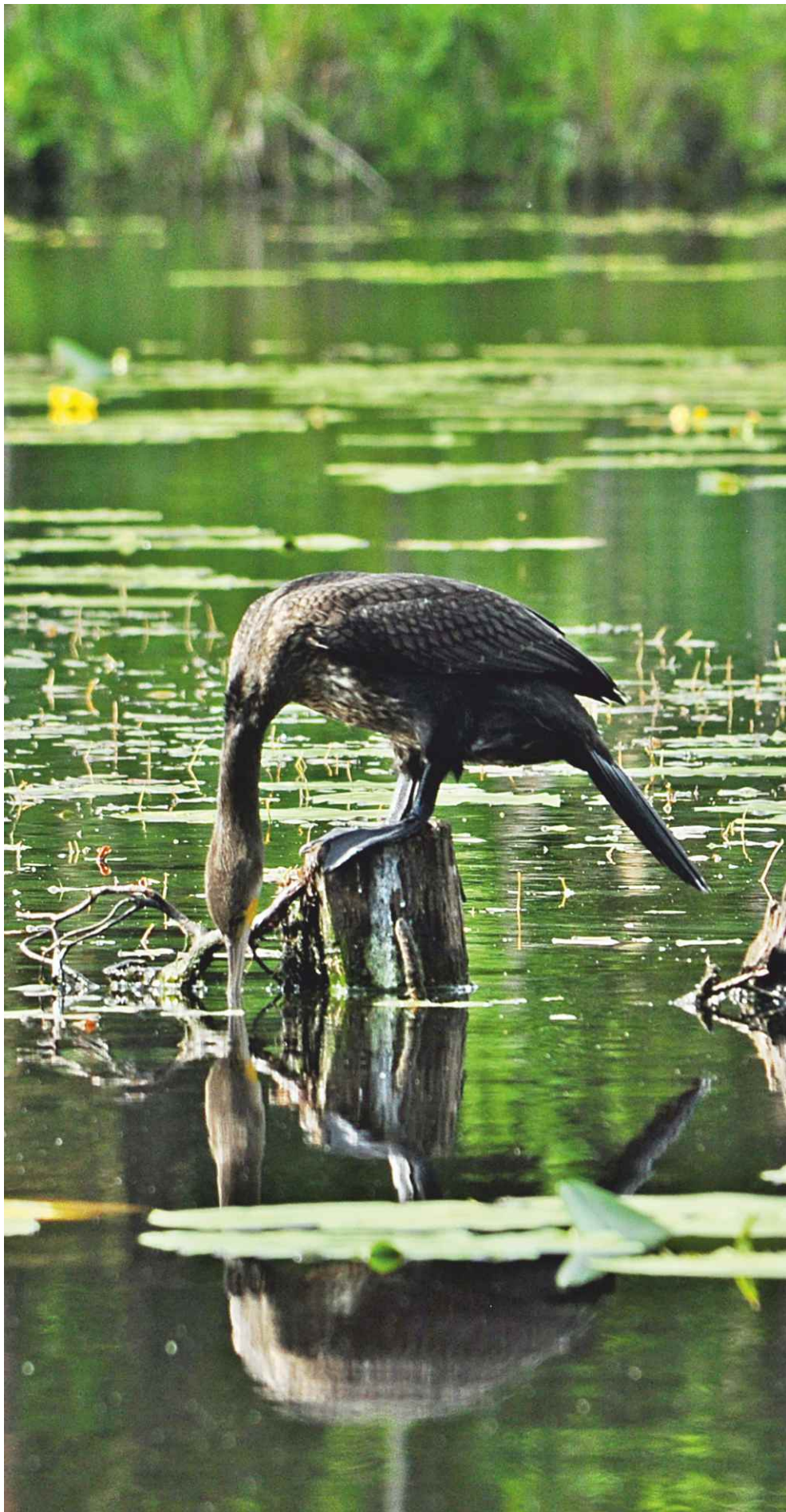

SÓJKA ZWYCZAJNA / JAY (*Garrulus glandarius*) | fot. Mirosław Gleb

30

*Czy wiesz, że...
sójka jest głównym siewcą dębów?
Jesienią zagrzebuje w ziemi duże ilości żołądźi
jako rezerwę na zimę i o wielu z nich zapomina.*

*Did you know...
the jay is the main sower of oaks?
In the autumn it burrows large quantities of acorns in the ground,
as a reserve for winter, and then it forgets about many of them.*

KORMORAN ZWYCZAJNY / GREAT CORMORANT (*Phalacrocorax carbo*) | fot. Mirosław Gleb

*Did you know...
a span of cormorant wings
can reach even 1.4 m?*

*Czy wiesz, że...
rozpiętość skrzydeł kormorana
sięga nawet 1,4 m?*

MEWA POSPOLITA / COMMON GULL (*Larus canus*) | fot. Hubert Macioch

ZIĘBA ZWYCZAJNA / CHAFFINCH (*Fringilla coelebs*) | fot. Mirosław Gleb

32

*Czy wiesz, że...
samiec zięby może śpiewać w ciągu dnia
nawet 2000 razy?*

*Did you know...
a male chaffinch can sing
even 2000 times during a day?*

CZAPLA SIWA / GREY HERON (*Ardea cinerea*) | fot. Krzysztof Czarnecki

CZAPLA SIWA / GREY HERON (*Ardea cinerea*) | fot. Krzysztof Czarnecki

*Did you know...
the grey herons retract their necks,
which even contain two structures resembling joints?*

*Czy wiesz, że...
czaple siwe mocno wyginają szyję,
w której w dwóch miejscach wstępuje coś na kształt stawów?*

ŁABĘDŹ NIEMY / MUTE SWAN (Cygnus olor) | fot. Katarzyna Leszczyńska

34

*Czy wiesz, że...
łabędzie na wolności mogą żyć nawet 19 lat,
a w zamknięciu nawet 30 lat?*

*Did you know...
the swans can live for up to 19 years at large,
and even 30 years in captivity?*

BOCIAN BIAŁY / WHITE STORK (*Ciconia ciconia*) | fot. Anna Wocka

TRACZ NUROGĘŚ / GOOSANDER (*Mergus merganser*) | fot. Kinga Czerwińska

*Did you know...
young goosanders reared by a female
fledge after over 2 months?*

*Czy wiesz, że...
młode tracze wodzone przez samicę
osiągają lotność po ponad 2 miesiącach?*

PLESZKA ZWYCZAJNA / COMMON REDSTART (Phoenicurus phoenicurus) | fot. Katarzyna Łoś

36

*Czy wiesz, że...
pleszki, dla wykarmienia swych piskląt,
przylatują ze złapaną zdobyczą nawet 400 razy dziennie?*

*Did you know...
redstarts while feeding their chicks come back
to their nest with prey even 400 times a day?*

GIL ZWYCZAJNY / BULLFINCH (*Pyrrhula pyrrhula*) | fot. Mirosław Gleb

*Did you know...
not only male bullfinches sing?
Females also do this, and this is rare in other bird species.*

*Czy wiesz, że...
nie tylko samce gili śpiewają?
Robią to też samiczki, co jest rzadkością u innych ptaków.*

ŁABĘDŹ NIEMY / MUTE SWAN (*Cygnus olor*) | fot. Mirosław Gleb

MEWA ŚMIESZKA / BLACK-HEADED GULL (*Chroicocephalus ridibundus*) | fot. Mirosław Gleb

PLISZKA ŻÓŁTA / YELLOW WAGTAIL (*Motacilla flava*) | fot. Mirosław Gleb

*Did you know...
the white wagtail feeds on insects, molluscs, grubs,
and arachnids, and frequently stays near grazing cattle?*

*Czy wiesz, że...
pliszka zjada owady, mięczaki, pędraki i pajęczaki
i często przebywa w pobliżu pasącego się bydła?*

DZWONIEC / GREENFINCH (*Carduelis chloris*) | fot. Mirosław Gleb